

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
університету
д.т.н. професор

Г.Д. Ватуля

2017 р.

ПОЛОЖЕННЯ про науковий гурток Українського державного університету залізничного транспорту

1. Загальні положення

1.1 Це Положення регулює організацію та діяльність наукових гуртків та проблемних груп Українського державного університету залізничного транспорту (далі - Університет), що функціонують на базі кафедр Університету.

1.2. Дане Положення прийняте відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», інших нормативних актів МОН України, Статуту Університету та цього Положення.

1.3. Науковий гурток є добровільним об'єднанням студентів, курсантів, слухачів, аспірантів, докторантів та молодих вчених (далі - здобувачів вищої освіти) при кафедрі Університету, що створюється для виконання наукових робіт. Науковий гурток - це творчий колектив здобувачів вищої освіти, об'єднаний з метою формування у них первинних систематизованих навиків наукової діяльності та вмінь застосовувати у практичній діяльності досягнення науки і науково-технічного прогресу та для забезпечення якісної підготовки фахівців вищої категорії. Він покликаний стимулювати активну творчу наукову працю здобувачів вищої освіти у процесі навчання, виявляти серед них найбільш обдарованих, створювати умови для їх наукового зростання.

1.4. Наукові гуртки функціонують на базі кафедр як секції Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених (далі - Наукового товариства) та осередки організації наукової діяльності здобувачів вищої освіти Університету.

1.5. За підсумками роботи наукового гуртка впродовж звітного періоду, його керівник рекомендує найбільш здібних і перспективних студентів у науковій роботі за напрямком наукової діяльності кафедри до участі в роботі проблемної групи на кафедрі.

1.6. Проблема група - організаційне утворення на кафедрі, учасниками якого є найбільш здібні і талановиті в науковій роботі студенти за основними науковими проблемами наукової діяльності кафедр, рекомендовані керівниками наукових гуртків.

2. Основні завдання та напрями діяльності наукового гуртка та проблемної групи

2.1. Основні завдання наукового гуртка та проблемної групи:

2.1.1. забезпечення розширеного засвоєння здобувачами вищої освіти навчального програмного матеріалу та поглиблення знань із дисциплін, що вивчаються;

2.1.2. засвоєння здобувачами вищої освіти методології наукового дослідження, розвиток у них наукового мислення і аналітичних здібностей, розширення світогляду та підвищення рівня інтелекту;

2.1.3. формування у здобувачів вищої освіти навиків наукової діяльності, а також умінь використовувати теоретичні знання у практичній діяльності;

2.1.4. залучення здобувачів вищої освіти до наукової діяльності за напрямами наукових досліджень наукових шкіл, факультетів і кафедр Університету;

2.1.5. розвиток наукових шкіл, створення творчих наукових колективів, підготовка резерву науково-педагогічного персоналу Університету;

2.1.6. виховання у здобувачів вищої освіти потреби постійно вдосконалювати знання з обраної професії.

2.2. Основними формами роботи наукового гуртка та проблемної групи є:

2.2.1. засідання наукового гуртка;

2.2.2. зустрічі з провідними вченими Університету, фахівцями будівельних організацій та залізничного транспорту;

2.2.3. участь у науково-практичних заходах: семінарах, круглих столах, конференціях, наукових конкурсах та ін.;

2.2.4. заслуховування звітів здобувачів за підсумками виконаних наукових досліджень;

2.2.5. виконання наукових завдань під час стажування у практичних підрозділах;

2.2.6. участь у підготовці навчальних та наукових видань;

2.2.7. розробка рекомендацій та пропозицій щодо вдосконалення освітнього процесу в Університеті;

2.2.8. підготовка наукових публікацій у співавторстві, в тому числі з науково-педагогічними працівниками.

2.3. Чергові засідання наукових гуртків та проблемних груп проводяться періодично не менше одного разу на місяць (за винятком періоду канікулярної відпустки). Керівництвом наукового гуртка чи на вимогу 2/3 складу його членів можуть скликатися позачергові засідання.

2.4. Засідання наукових гуртків та проблемних груп вважаються легітимними за наявності не менше 2/3 їхніх членів. Рішення наукових гуртків та проблемних груп вважаються прийнятими, якщо вони схвалені шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів присутніх.

2.5. Наукові розробки і дослідження, які підготували члени гуртка або групи, зберігаються на кафедрі.

3. Організація і керівництво студентським науковим гуртком та проблемною групою

3.1. Загальне керівництво роботою студентського наукового гуртка та проблемної групи здійснює завідувач кафедри.

3.2. Поточну роботу студентського наукового гуртка та проблемної групи

організовує і контролює науковий керівник, що призначається завідувачем кафедри з числа науково-педагогічних співробітників кафедри.

3.3. Керівництво науковою діяльністю студентського наукового гуртка та проблемної групи може здійснити тільки викладач, який має науковий ступінь доктора або кандидата наук, у виключних випадках - викладач, який не має наукового ступеня.

3.4. Засідання студентського наукового гуртка та проблемної групи проводяться не рідше одного разу на місяць з обговоренням підсумків наукових робіт, реферативних повідомлень та ін.

3.5. Членом студентського наукового гуртка та проблемної групи може бути будь-який студент, який хоче поглибити свої знання з предмету і набути навичок дослідницької роботи.

3.6. Організаційна робота студентського наукового гуртка та проблемної групи здійснюється старостою, який обирається відкритим голосуванням на засіданні і затверджується науковим керівником гуртка та групи.

3.7. До початку навчального року складається розгорнутий річний план роботи наукового студентського наукового гуртка та проблемної групи, який розробляється відповідно до науково-дослідної тематики даної кафедри.

3.8. Організуються міжкафедральні наукові конференції.

3.9. Кількість членів студентського наукового гуртка має бути більше 10 студентів, а проблемної групи - більше 5 осіб.

4. Права та обов'язки осіб, залучених до роботи наукового гуртка та проблемної групи

4.1 Керівник наукового гуртка та проблемної групи відповідає за організацію та проведення наукової діяльності здобувачів вищої освіти за профілем кафедри. Для цього він:

4.1.1 відповідає за планування роботи, звітування, організацію і якісне проведення засідань гуртка та групи, розгляд на них актуальних наукових повідомлень і доповідей;

4.1.2 спільно з іншими науково-педагогічними працівниками кафедри залучає до роботи в гуртку та групі здобувачів, які проявили здібність до наукової діяльності;

4.1.3 проводить індивідуальні співбесіди з членами гуртка та групи, виявляє коло їхніх наукових інтересів і рівень підготовки, розподіляє тематику наукових досліджень та надає консультативну допомогу;

4.1.4 координує роботу працівників кафедри щодо наукового керівництва дослідженнями здобувачів;

4.1.5 організовує участь членів гуртка та групи в науково-практичних заходах (конференціях, семінарах, круглих столах, наукових конкурсах тощо), що відбуваються в Університеті чи за його межами;

4.1.6 бере участь у роботі конкурсної комісії кафедри, факультету щодо визначення переможців кафедрального і факультетського турів наукових конкурсів.

4.1.7 взаємодіє з усіх питань роботи гуртка та групи з відповідальними за наукову діяльність здобувачів вищої освіти на факультетах, відділом організації наукової роботи, навчально - методичним відділом, докторантурою та аспірантурою;

4.1.8 порушує клопотання перед керівництвом кафедри, факультету про заохочення найбільш активних членів наукового гуртка та групи;

4.1.9 вносить пропозиції керівництву кафедри, факультету і Університету щодо

рекомендації кращих гуртківців, які мають високі результати наукової діяльності, для вступу до магістратури (аспірантури, докторантури) Університету;

4.1.10 подає пропозиції керівництву кафедри, факультету та Університету щодо покращення наукової діяльності роботи здобувачів у наукових гуртках та проблемних групах.

4.2 Керівників тем наукових досліджень здобувачів призначають рішенням кафедри відповідно до напрямів їх наукових інтересів. Керівником наукових досліджень здобувачів може бути науково-педагогічний працівник, науковий співробітник Університету та інших вищих навчальних закладів і наукових установ України. Він забезпечує безпосереднє керівництво проведення наукового дослідження з обраної тематики, відповідає за його якість. Для цього він:

4.2.1 надає допомогу здобувачам:

- у підготовці робочого плану наукового дослідження та пошуку необхідної наукової і спеціальної літератури та інших джерел інформації;

- у розробці інструментарію та оволодінні сучасною методологією наукового дослідження;

- в оформленні результатів дослідження чи наукової роботи;

- у підготовці тез виступів і доповідей за темою наукової роботи до участі у наукових заходах: конференціях, семінарах, круглих столах тощо;

- у підготовці публікацій за результатами наукового дослідження;

- у впровадженні результатів наукових досліджень в практику і освітній процес;

4.2.2 розробляє індивідуальні наукові завдання здобувачів на період стажування;

4.2.3 контролює хід виконання наукового дослідження;

4.2.4 готує відгук на закінчену наукову роботу;

4.2.5 бере участь у роботі конкурсної комісії щодо визначення переможців кафедрального туру конкурсу на кращу наукову роботу;

4.2.6 веде індивідуальний облік роботи з керівництва науковими дослідженнями здобувачів.

4.3 Старосту наукового гуртка або проблемної групи обирають із найбільш активних членів гуртка або групи. Здобувач вищої освіти може бути членом одночасно декількох наукових гуртків, але старостою - лише одного. Староста гуртка є помічником керівника гуртка в організації його роботи. Для цього він:

4.3.1 залучає до роботи в гуртку здобувачів, які проявляють здібність до наукової діяльності;

4.3.2 займається інформаційним забезпеченням діяльності гуртка;

4.3.3 веде облік роботи гуртка та необхідну документацію;

4.3.4 забезпечує явку членів гуртка на його засідання;

4.3.5 представляє інтереси наукового гуртка у Науковому товаристві з організаційних питань його діяльності;

4.3.6 контролює виконання доручень керівника гуртка;

4.3.7 бере безпосередню участь в організації наукових заходів гуртка (круглих столів, конкурсів, тощо);

4.3.8 вносить пропозиції керівникові гуртка про заохочення його активних членів.

4.4 Умови і порядок прийняття у науковий гурток:

4.4.1 членом наукового гуртка може бути студент, який успішно виконує навчальний план та проявляє бажання і здібність до наукової діяльності, а також

аспірант, докторант та молодий вчений;

4.4.2 прийом у члени гуртка та відрахування з його складу здійснюється на основі рішення загальних зборів гуртківців (простою більшістю голосів) за рекомендацією або ініціативою керівника гуртка чи науково-педагогічних працівників кафедри;

4.4.3 у своїй діяльності члени гуртка керуються нормами наукової і професійної етики.

4.5 Умови припинення членства у гуртку:

4.5.1 у зв'язку із закінченням навчання в Університеті;

4.5.2 у зв'язку із вчиненням дій, що заподіюють шкоду або підривають авторитет гуртка та/або Університету, не виконанням обов'язків, покладених цим Положенням;

4.5.3 за небажання брати участь у роботі наукового гуртка без поважних причин (на підставі рішення загальних зборів гуртківців (простою більшістю голосів));

4.6 За особами, яких виключили з наукових гуртків, зберігається право протягом місяця подати апеляцію на розгляд загальних зборів гуртківців кафедри.

4.7 Документація наукового гуртка передбачає:

4.7.1 план роботи гуртка на навчальний рік, підписаний керівником гуртка та затверджений керівником кафедри;

4.7.2 графік роботи наукового гуртка на навчальний рік, підписаний керівником гуртка та затверджений керівником кафедри;

4.7.3 список членів гуртка та тематику їх наукових досліджень, погоджену з їх науковими керівниками та затверджену на засіданні кафедри;

4.7.4 протоколи засідань наукового гуртка;

4.7.5 семестрові та річний звіти роботи гуртка, підписані керівником гуртка та затверджені керівником кафедри;

4.7.6 нормативно-методичні документи з організації наукової діяльності перемінного складу Університету;

4.7.7 папку (літерну справу) обліку роботи гуртка, який містить такі основні розділи: список членів гуртка; загальноорганізаційні заходи; наукові досягнення здобувачів; участь у наукових заходах; перелік підготовлених публікацій, інших матеріалів, макетів, моделей, спеціальних технічних пристроїв, схем, стендів, відеоматеріалів, наукових перекладів тощо;

4.7.8 документацію про заохочення членів гуртка;

4.7.9 пропозиції щодо рекомендації членів гуртка, які активно займалися науковою діяльністю та мають наукові здобутки, для вступу до магістратури (аспірантури, докторантури) Університету.

5. Керівництво діяльністю наукового гуртка та проблемної групи

5.1 Наукові гуртки створюються за рішенням кафедри. У гуртках можуть створюватися секції з окремих дисциплін, проблемні групи, творчі авторські колективи, бюро тощо.

5.2 Робота наукового гуртка та проблемної групи здійснюється відповідно до наукової та освітньої діяльності кафедри.

5.3 Загальнонаукове та організаційне керівництво гуртком та проблемної групи здійснює керівник кафедри. Безпосереднє керівництво роботою гуртка, секції, проблемної групи, творчого авторського колективу, бюро тощо за рішенням кафедри

покладається на досвідчених науково-педагогічних працівників, які активно займаються науковою діяльністю та наділені відповідними організаторськими здібностями. Керівництво науковими дослідженнями здобувачів за обраною тематикою здійснюють науково-педагогічні працівники кафедри або наукові керівники.

5.4 Норми розрахунку, планування і обліку роботи керівників гуртків, проблемних груп та секцій здобувачів враховуються як вид наукової діяльності в індивідуальному плані науково-педагогічного працівника.

6. Взаємовідносини наукових гуртків з іншими структурними підрозділами

6.1 Діяльність наукових гуртків передбачає співпрацю і взаємодію з:

- науково-дослідною частиною Університету щодо питань організації і координації наукової діяльності, контролю і перевірки стану виконання планів наукової діяльності, підготовки і подання матеріалів, необхідних керівництву, використання інформації за службовими потребами тощо;

- докторантурою та аспірантурою - щодо організації та координації наукової діяльності здобувачів освітньо-наукових ступенів вищої освіти;

- факультетами і кафедрами - щодо збору інформації та отримання консультацій для виконання наукових робіт гуртківців;

- навчально-методичним відділом - з питань обліку наукової роботи керівників гуртків в індивідуальному плані науково-педагогічного працівника, контролю за відвідуваністю занять та успішністю гуртківців тощо.

7. Контроль і перевірка діяльності наукового гуртка

7.1 Загальний контроль за діяльністю наукового гуртка здійснює керівник (завідувач) кафедри.

7.2 Поточний контроль та координацію роботи наукового гуртка здійснює науковий співробітник відділу організації наукової роботи.

8. Порядок реорганізації та ліквідації наукового гуртка

Порядок реорганізації та ліквідації наукового гуртка здійснюється на підставі чинних нормативно-правових актів відповідно до організаційно-штатних змін у структурі Університету.